

Landfysikus og provins medicus Andreas Frausing Fridsch

(1744- 1807)

Andreas Frausing Fridsch, var søn af Justitsr. Peter Fridsch, Borgmester i Ribe og Hustru Sophie Frausing (datter af byens borgmester). Blandt fadderne ved hans dåb findes den berømte rektor og digter Chr. Falster.

Han blev student fra Ribe 1759, sammen med den ældre bror Mads.

Tog derefter baccalauri graden 1761 og medicinsk eksamen 1767. Han var fra 16/12 1767 til 11/3 1768 ansat ved Fødselsstiftelsen i København, under Berger. Han havde i alt 62 fødsler, hvoraf 3 mødre døde i barselsseng.

Han rejste til udlandet, passet var udstedt 13/8 1768. Rejsen gik til Wien, hvor han traf sin gode ven Saxtorph. Derefter rejste han til Strassbourg, Paris og London.

Andreas tog sin eksamen i 1771 ved det medicinske fakultet i København, og 26/2 1772 tog han den medicinske doktorgrad. 15/10 1772 blev han landfysikus og provins medicus i Ribe Stift.

Allerede omkring 1670 blev lægerne i København pålagt at forsyne **Staden** med gode jordemødre, hvis vandel skulle vurderes af præsterne. Uddannelsen var mest mesterlære hos en ældre jordemoder. Fra 1820 (måske senere) blev resten af landet forsynet med jordemødre uddannet i København.

Andreas blev gift i 1774 med Charlotte Hedevig Mathiesen (1757-1819), datter af dommer Marcus Matthiessen og Charlotte Hedevig Lorck. Sammen fik de 8 smukke døtre og 2 sønner. Charlotte skal have været meget smuk. I "En gammel landsbypræsts erindringer" giver Rasmus Ussing, præst i Uldum, en interessant skildring af lægefamilien Fridsch, særlig af hustruen, som synes at have været en kraftig personlighed. Forfatteren er opvokset i Ribe hospital, nabo til lægeboligen. Han blev voldsomt forelsket i Jette, den tredje af familiens smukke døtre, men mødte modstand hos forældrene. Andreas Frausing Fridsch skildres nærmest som en tøffelheld, "havde ikke noget at sige", "havde kun sin kones meninger". Hun skildres med udtryk som: urimelig streng, stejl, døv, intrigant, falsk (man mærker her den afslåede bejler).

Episoden er benyttet i en af K.G. Brøndsteds fortællinger "Empire". K.G. Brøndsteds håndskrevne slægtsminder går i nogen grad i samme retning. Han fremhæver Andreas Frausing Fridschs mildhed og munterhed, han var elsket og beundret af alle.

I 1774 købte Andreas Quedens Gaard af sin far som havde arvet ejendommen. I 1790 nedriver Andreas de nordøstlige ejendomme af Quedens Gaard, og opfører i stedet det store forhus med sin grundmurede facade mod Storegade indeholdende to rummelige lejligheder og med en facade i nyklassicistisk stil.

Udsigt mod Quedens Gaard. Fotograf: Bodil Hauschildt omkring 1870. Gengivet med tak til Sydvestjyske Museer, Ribe Nu

Desuden opførte han en stald på grunden mod syd, ligesom han langs åen anlagde en stor og smuk have.

En afskrift af Gudmund Kelstrup kan man læse følgende: "Oldefar, Andreas Frausing Fridsch, den milde muntre, af alle elskede og beundrede stiftsfysikus. Oldemor Charlotte Hedvig, født Mathiesen, var meget smuk og oldefar vedblev at være forelsket i hende trods den hårdhed og herskesyge, der tilskrives hende overfor de fleste af børnene. "Hans kone måtte derfor nødvendigt være myndig og streng. Men han "vedblev at være forelsket i hende".

Ved faderens død i 1787 arvede Andreas Vardho Gård i Gørding sogn og blev således en meget velhavende mand.

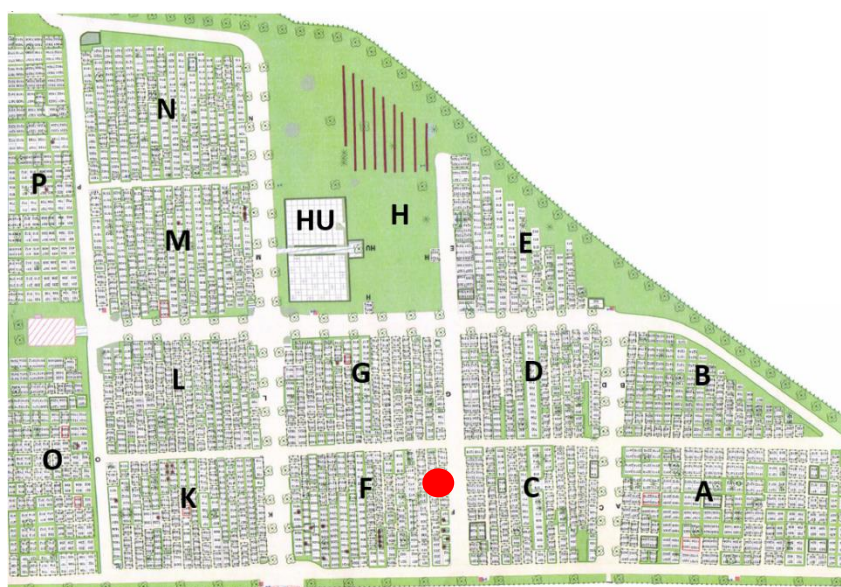
Andreas Frausings forældre var begravet inde i kirken, men af lov i 1805 blev det generelt forbudt inde i kirkerne, dels af trosmæssige og dels af hygiejniske grunde – stanken af de nedsatte lig under kirkegulvet som kunne blive ganske gennemtrængende i kirkerummet. Da Andreas Frausing Fridsch døde i 1807 blev han derfor begravet på Ribe Gl. Kirkegård. Kirkegården havde han i øvrigt som stiftsfysikus, selv været med til at udarbejde planen for. På hans monument af gravsted står påskrevet:

HER HVILER
DYDENS VEN HYGEAS YNDLING
ANDREAS FRAUSING FRIDSCH
FØD
DEN 9 AUGUST 1744
DØD
DEN 19 DECEMBER 1807
ACH
DEN LIDENDE MENNESKEHED
VENSKAB
OG
DE HUUSLIGE DYDER
GRÆDE VED HANS GRAV

Gravmonumentet er et 185 cm højt sandstensmonument med to indfældede marmorplader, øverst en sommerfugl.

Andreas Frausing Fridsch er begravet i F 111, markeret med den røde prik på kortet.

Gravsgade

Efter Andreas F. Fridschs død i 1807 overgik ejendommen på Storegade til hans enke fru Charlotte Hedewig Fridsch. Ved hendes død i 1819 kom man i en noget vanskelig situation ved bodelingen, idet hovedarvingen – døtrene talte jo kun halvt dengang – var familiens eneste og noget vidtløftige søn Carl Fridsch. Boet solgte imidlertid ejendommen til stiftsfysikus og justitsråd Hans Palle Hoff-Hansen, som betalte købet dels kontant dels ved udstedelsen af en panteobligation til student Carl Fridsch, der på dette tidspunkt var 22 år. Familien ser i det hele taget ud til at have haft problemer med ene af sine to sønner, idet en ældre søn Peder, (1782 -1801) forlod hjemmet efter en strid med forældrene omkring 1800 for at stå til søs. Man hørte aldrig siden fra ham. En overlevering vil vide, at han døde i Batavia i 1801, mens han var for hjemgående. Familiens otte døtre, hvoraf en dog døde som lille, skulle alle have været både meget smukke og fornuftige og indgået gode ægteskaber. Det tiltalende ydre havde de arvet efter deres mor. Om hvem hendes mand engang sagde, da hun som en lidt ældre kone købte sig en ny hovedpynt: " Ja, om så mor tog en natpote på hovedet, ville hun være dejlig!"

Kilder:

<http://kvindemuseet.dk/wp-content/uploads/2015.05.28-Rigsarkivet-lancerer-nyt-indtastningsprojekt.pdf>

<https://www.sydvestjyskemuseer.dk/media/79403/ByMarskGeest-19-2007.pdf>

<https://www.geni.com/people/Andreas-Fridsch/6000000010859871319>

RIBE KIRKEGAARDE
Kannikegården
Torvet 15
6760 Ribe
Tlf: 7542 0160
mail@ribekirkegaard.dk
www.ribekirkegaard.dk

RIBE KIRKEGAARDE